

2 Himachal News-
उच्चतरश्रेणी-वेतनस्य निर्णये
संशोधनं करिष्यति सर्वकारः; वेतनं
न्यूनं न भविष्यति- मुख्यमंत्री सुक्खु:

2 हिमाचलं "पूर्णसाक्षरराज्यम्"
घोषितम्, मुख्यमन्त्रिणा सुक्खुना
कृता घोषणा

3 अनन्तपूजाव्रतमीमांसा
(पर्वविशेषः) भारतीयसंस्कृतौ
अनन्तपूजायाः विशिष्टं महत्त्वं
विद्यते।

सुभाषितम्

सद्भिरेव सहासीत,
सद्भिः कुर्वीत सङ्गतिम्।
सद्भिर्विवादं मैत्री च,
नासद्भिः किञ्चिदाचरेत्॥

अर्थात्- सज्जनों के साथ बैठना,
सज्जनों के साथ ही संगति करनी
चाहिए। सज्जनों के साथ ही विवाद
एवं मित्रता करनी चाहिए।
असज्जनों के साथ कोई व्यवहार
नहीं करना चाहिए।

आजीविकायाः,
वृत्तेखसराणां च उत्पादनं
सुदृढ-आत्मनिर्भर-भारतस्य
प्रमुख स्तम्भौ- वर्तते
श्रम-जीविका-मन्त्री
डॉ. मनसुख माण्डविया

हिमसंस्कृतवार्ता: - केन्द्रीय-मन्त्री डॉ
मनसुख माण्डविया उल्लेखितवान् यत्
जीविकोत्पादनम्, वृत्तेखसराणां
परिकल्पनं च सुदृढ-आत्मनिर्भर-भारतस्य
प्रमुख-स्तम्भौ स्तः। असौ श्रम-जीविका-
मन्त्रालयस्य एकस्य शासनेतर-समवायस्य
च मध्ये नवदेहल्यां युवजनेभ्यः
जीविकाप्रदानम् कौशल-विकासं च
वर्धयितुम् एकस्मिन् साहमत्य-ज्ञापन-
पत्रके हस्ताक्षर-विधानावसरे सम्भाषते
स्म। डॉ. माण्डविया उक्तवान् यत्
शासनेतर-मञ्चैः साकं सहयोगेन
जीविकायाः अवसराः नूनमेव वर्धयन्ते।
कृषि-सेवा-आधारिक-संरचना-सन्निभानि
महत्वपूर्ण-क्षेत्राणि सुदृढानि भविष्यन्ति।
अस्मिन् प्रसङ्गे अमुना अग्रे प्रोक्तं यत्
राष्ट्रिय-करियर-सेवा-पोर्टल एकां
महत्वपूर्ण-भूमिकां निर्वहति, यत्र एक-
पञ्चाशत्-लक्षतोऽधिकानि पञ्जीकरणानि
षट्चत्वारिंशत्-लक्ष-मिताश्च रिक्तयः
सूचीबद्धाः सन्ति, यत्र अष्ट सहस्र मिताः
अन्ताराष्ट्रियाः वृत्तयश्चापि समविष्टाः
सन्ति।

**अद्य भविष्यति उपराष्ट्रपति-
पदस्य कृते निर्वाचनम्**

हिमसंस्कृतवार्ता: - उपराष्ट्रपति-पदस्य
कृते निर्वाचनम् श्वः भविष्यति। एतस्मिन्
निर्वाचने एन.डी.ए. संयुतेः प्रत्याशी
महाराष्ट्रस्य राज्यपालः सी.पी.
राधाकृष्णन् वर्यस्य साम्मुख्यं इंडी संयुतेः
प्रत्याशिना सर्वोच्च न्यायालयस्य च
प्राक्तनेन न्यायाधीशेन बी सुदर्शन रेड्डी
इत्यनेन साकं भविष्यति।

**अभियान्त्रिक-निर्यात-संवर्धन-
परिषदः रजतजयन्ती-समारोहं
संबोधितवती राष्ट्रपतिः द्रौपदी-मुर्मू-वर्या**

हिमसंस्कृतवार्ता: - राष्ट्रपतिः वैश्विक-अस्थिरतायाः राष्ट्रिय-
द्रौपदीमुर्मूः भारतीय-अर्थव्यवस्थाम् अर्थव्यवस्थायां न्यूनाञ्चनः प्रभावः स्यात्।
अतोऽपि अधिकम् आत्मनिर्भरं कर्तुं। राष्ट्रपतिः प्रावोचत् यत् अस्माकं देशे
निर्याते उत्कृष्टता-आपादनस्य उपलब्ध्यानाम् असाधारण-क्षमतानाम्
आवश्यकतायां बलं प्रदत्तवती। राष्ट्रपतिः उपयोगेन वैश्विक-व्यापारस्य समस्याः
नागरिकान् अध्यर्थितवती यद् भारतं अवसरत्वेन परिवर्तनीयाः सन्ति। अनया
ज्ञान-व्यापारयोः एकं प्रमुखकेन्द्रं विधातुं एतत् विषये अपि प्रकाशः निक्षिप्तः यत्
सविशेषं प्रयत्नशीलाः भवेयुः। राष्ट्रपतिः विश्व-व्यापार-व्यवस्थायाम् अन्ताराष्ट्रिय-
एतत् सर्वं नवदेहल्याम् अभियान्त्रिक-आर्थिक-व्यवस्थायां च परिवर्तनस्य
निर्यात-संवर्धन-परिषदः रजतजयन्ती-कारणेन, ई.ई.पी.सी. संस्थानस्य भूमिका
समारोहं संबोधयन्ती प्रावोचत्। असौ अतोपि महत्वपूर्णा जातास्ति। राष्ट्रपतिः
उक्तवती यत् कोविड-काले आत्मनिर्भरं प्रोत्तवती यत् ई.ई.पी.सी.
भारतस्य आधारः सुतरां स्थापितः। एषा अन्ताराष्ट्रियापणस्य भारतीयोत्पादकानां
अग्रे अवदत् यत् आत्मनिर्भर-भारतस्य च मध्ये सेतुत्वेन कार्यम् आचरति।
एकः प्रमुखः आयामः एतदपि भवेत् यत्

**नेपाले सोशल-मीडिया इति सामाजिक-सञ्जालेषु
प्रतिबन्धं विरुध्य प्रदर्शनावसरे प्रदर्शनकारिणाम् आरक्षि-
बलानां च मध्ये संघर्षः, १४जनाः मृताः शताधिकाः च व्रणिताः**

हिमसंस्कृतवार्ता: - नेपाले सामाजिक-
सञ्जाल-प्रतिषेधस्य सर्वकारस्य निर्णयं तदनन्तरं काठमांडू-प्रशासनेन काठमांडू-
विरुध्य युवजनैः प्रवर्तिते विरोधप्रदर्शने नगरस्य बानेश्वर-क्षेत्रे सञ्चार-रोधादेशः
न्यूनान्यूनाः चतुर्दशजनाः मृताः अस्ति। सामाजिक सञ्जालेषु
शताधिकाश्च व्रणिताः। काठमांडू-नगरस्य प्रवर्तितः, यैः
बानेश्वर-क्षेत्रे जेनेरेशन जेड इति सामाजिक सञ्जालीय-मञ्चान्
आधुनिक-पीठिकायाः युवकानां लक्ष्यीकृत्य प्रवर्तितः, यैः
प्रदर्शनस्य हिंस-रूपे परिवर्तन-कारणेन सामाजिक सञ्जालीय-मञ्चैः
आरक्षिभिः विहिते गोलिका प्रहारे चतुर्दश सामाजिक सञ्जालीय-मञ्चान्
जनाः मृताः सन्ति। प्रारम्भिक-विवरण-सर्वकारेण साकं पञ्जीकरणं नैव कृतम्
सूचनाभिः ज्ञायते यत् मृतकेषु पञ्च जनाः आसीत्। नेपाल-सर्वकारस्य प्रबल-
ट्रॉमा सेंटर मध्ये, अन्ये च सिविल-कथनम् अस्ति यत् भूरि वारं सञ्चेतनायाः
चिकित्सालये मृताः। कतिपय-अनन्तरम् अपि सामाजिक सञ्जालीय-मञ्चैः
पीडितानाम् अभिज्ञानस्य पुष्टिः नैव स्थानीय अधिकारिभिः साकं पञ्जीकरणं
जातास्ति। शताधिकाः व्रणिताः जनाः नैव विहितम्, अत एव एषः प्रतिबन्धः
चिकित्सालयेषु उपचाराधीनाः सन्ति। प्रवर्तितः। अथ च एतत् पञ्जीकरणं
नेपाले सोशल मीडिया इति सामाजिकसञ्जाले प्रतिबन्ध-प्रवर्तनात् सामग्रीणां विनिमये,
आधुनिक-युवानः मार्गेषु विरोध-अन्तर्जालीय-माध्यमेषु अभद्र भाषाप्रयोगे मिथ्या-
प्रदर्शनार्थं प्रेरिताः जाताः। प्रारम्भे सूचना-प्रसारे च अङ्कुशार्थम् एतेषां
शांतिपूर्णरीत्या विहितानि प्रदर्शनानि, सामाजिक सञ्जालीय-मञ्चानां नियमनस्य
प्रदर्शनकारिणां संघीय संसदपरिसरे आह्वानं कृतम् आसीत्। अत्रान्तरे
प्रवेशानन्तरम् आरक्षि-बलेन साकं उत्तरदायित्वम् सुनिश्चेतुम् एकः आवश्यकः
संघर्षाचरणेन च हिंसाचरणे परिवर्तितानि। पदक्षेपः अस्ति। सर्वकारस्य एषः पदक्षेपः
शीर्ष न्यायालयस्य तस्मिन् निर्देशे आधारितः अस्ति यस्मिन् लाइसेंस इति
अनुमति-पत्रकं विना सञ्चाल्यमानानां सामाजिक सञ्जालीय-मञ्चानां
आपात्कालिकम् उपवेशनम् आकारितम्। उपराष्ट्रपति-निर्वाचनम्

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रे प्राप्यध्वं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
[himsanskritvartah](http://himsanskritvartah.com)
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

**प्रधानमन्त्री अद्य पञ्जाबस्य
वर्तमानस्थितिं निरीक्षितुं
पंजाबराज्यस्य आधिकारिक
यात्रायाम् आगमिष्यति**

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री
श्रीनरेन्द्रमोदी अद्य तोयप्लव-
दुष्प्रभावितस्य पञ्जाबस्य
वर्तमानस्थितिं निरीक्षितुं गच्छति।
एषः तत्र समीक्षोपवेशनम् अपि
आयोक्ष्यति इति सम्भाव्यते। पञ्जाब-
सर्वकारः प्रधानमन्त्रिणः भ्रमणकाले
तोयप्लव-प्रभावित-राज्यस्य कृते
विंशति-सहस्र-कोटि-रूप्यकाणां
सहयोग-पुटकम् अपि प्रार्थयितुम्
इच्छति।

Himachal News- उच्चतरश्रेणी-वेतनस्य निर्णये संशोधनं करिष्यति सर्वकारः; वेतनं न्यूनं न भविष्यति- मुख्यमंत्री सुक्खु:

हिमसंस्कृतवार्ता:-

शिमला।

उच्चतरश्रेणीवेतनसूचनायाः निवृत्तेः विषये कोलाहलस्य अनन्तरं हिमाचलप्रदेशसर्वकारेण प्रतिक्रिया कृता। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः उच्चश्रेणी-वेतनस्य निर्णये संशोधनं भविष्यति इति उक्तवान्। येषां कृते उच्चतरश्रेणी-वेतनं प्राप्तम् अस्ति, तेषां वेतनं न्यूनं न भविष्यति। भविष्ये न लभ्यते इति उक्तवान्। उच्चश्रेणीवेतनस्य लाभं प्राप्तानां कर्मचारिणां कृते सर्वकारः कस्यापि प्रकारस्य संछेदं न करिष्यति इति मुख्यमंत्री अवदत्। सः अवदत् यत् गतशनिवासरस्य उच्चश्रेणीवेतनस्य अधिसूचनायां संशोधनं भविष्यति। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् भविष्ये ये केऽपि कर्मचारिणः नियुक्ताः भविष्यन्ति, तेभ्यः अतिरिक्तवृद्धिः अर्थात् उच्चतरश्रेणीवेतनं न दीयते। येभ्यः दत्तं, तेभ्यः न प्रतिहृतं भविष्यति।

काले मुख्यमंत्री पीटरहॉफ अतिथिगृहे एकस्मिन् कार्यक्रमे आगतः आसीत्, यत्र महासङ्घस्य प्रतिनिधिमण्डलं मुख्यमन्त्रिणं मिलितवान्। कर्मचारिणां विरोधस्य मध्ये मुख्यमंत्री सुक्खुः उच्चतरश्रेणी-वेतनस्य निवृत्तेः अधिसूचनां निवृत्तं कर्तुं आश्वासनं दत्तवान्। तदनन्तरं कर्मचारिणः निश्चितरूपेण निःश्वासं गृहीतवन्तः। परन्तु शनिवासरस्य अधिसूचनायाः निवृत्तिसम्बद्धाः आदेशाः ततः परं सायंकाले अग्रिमादेशं पर्यन्तं स्थगिताः सन्ति।

८९ वर्गस्य कर्मचारिणां वेतनं न्यूनीकृतम् भवति स्म

अवधेयं वर्तते यत् शनिवासरे वित्तविभागेन सूचना कृता। अस्याः अधिसूचनानुसारं विभिन्नविभागेषु ८९ श्रेणीकर्मचारिणां वेतनं १० तः २० सहस्ररूप्यकाणां न्यूनीकरणं क्रियमाणम् आसीत्। अस्याः सूचनायाः कारणात् प्रायः १२ सहस्रकर्मचारिणः प्रभाविताः सन्ति।

पूर्वभाजपासर्वकारेण उच्चतरश्रेणी-वेतनमानं दत्तम् आसीत्

पूर्वभाजपासर्वकारेण ६ सितम्बर २०२२ दिनाङ्के अधिसूचना कृता आसीत्, नियमितकरणानन्तरं उच्चतरश्रेणी-वेतनस्य द्विवर्षीयस्य आरोहकस्थितिः अपि दूरीकृता आसीत्। अनेन कर्मचारिणां वेतनं १० तः २० सहस्ररूप्यकाणि यावत् वर्धितम् आसीत्। परन्तु दिनद्वयपूर्वं काङ्ग्रेससर्वकारस्य अधिसूचना वेतनं एतावता

न्यूनीकरिष्यति। अनेन कर्मचारिणां मध्ये आतङ्कः उत्पन्नः अस्ति।

मुख्यमंत्री अधिसूचनां निवृत्तं कर्तुम् आश्वासितवान् आसीत्- संजीवः शर्मा

हिमाचलप्रदेशसचिवसेवासङ्घस्य अध्यक्षः संजीवशर्मा उक्तवान् यत् यदि एषा अधिसूचना न निवृत्ता भवति तर्हि तस्य विरुद्धं निर्णायकं युद्धं भवितुमर्हति स्म। पूर्वं मुख्यमन्त्रिणा सुक्खुना सह संघः मिलितवान्। मुख्यमंत्री संघं अधिसूचनां निवृत्तं कर्तुम् आश्वासनं दत्तवान् आसीत्।

यदि अधिसूचना न निवृत्ता भवति तर्हि

वयं वीथिं गमिष्यामः- प्रदीपठाकुरः

एनपीएस कर्मचारी संघस्य अध्यक्षः प्रदीपठाकुरः अवदत् यत् एषः निर्णयः कर्मचारीविरोधी अस्ति। अस्य कारणात् सम्प्रति ये कर्मचारिणः ४० सहस्ररूप्यकाणि प्राप्नुवन्ति तेषां वेतनं अर्धं यावत् न्यूनीकरिष्यते। सः अवदत् यत् यदि उच्चतरश्रेणी- वेतनं न्यूनीकर्तुम् अधिसूचना न निवृत्ता भवति तर्हि वीथिषु गत्वा तस्य विरुद्धं संघर्षः भविष्यति।

प्रशासकवर्गः कर्मचारिणां सर्वकारस्य च मध्ये भेदं जनयितुं प्रयतते- त्रिलोकठाकुरः

कर्मचारीनेता त्रिलोकठाकुरः उक्तवान् यत् प्रशासकवर्गः मुख्यमन्त्रिणः समक्षं अनुचिततत्थ्यानि प्रस्तौति। एतत् कृत्वा प्रशासकवर्गः कर्मचारिणां सर्वकारस्य च मध्ये भेदं जनयितुं प्रयतते। सः अवदत् यत् कर्मचारीविरोधी अधिनायकत्वस्य विरोधः भविष्यति। २०१९, २०२० च वर्षेषु नियुक्तानां ८९ श्रेणीनां कर्मचारिणः अस्य ग्रहणे आगच्छन्ति।

मुख्यमन्त्रिणा प्रातःकाले आश्वासनं

दत्तमासीत् सायंकाले अधिसूचना स्थगिता

मुख्यमंत्री पूर्व प्रातःकाले अस्य निर्णयस्य विचारं कर्तुं आश्वासनं दत्तवान् आसीत्। एतेन कृतस्य हानिविषये कर्मचारिणः मुख्यमन्त्रिणम् अवदन्। चर्चायाः अनन्तरं सः आश्वासनं दत्तवान् यत् कर्मचारिणां हितं दृष्ट्वा शीघ्रमेव पूर्वसूचना निवृत्ता भविष्यति ततः सायंकाले वित्तसचिवेन अग्रिमादेशं पर्यन्तम् अधिसूचना स्थगिता।

आपदि कियती क्षतिः अभवत्

प्रधानमन्त्रिणे सूचयामः-

विपक्षनेता जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता: - धर्मशाला। प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः हिमाचल-भ्रमणात् पूर्व जयरामठाकुरः काङ्ग्रेजजनपदं प्राप्य सज्जतायाः समीक्षां कृतवान्। पत्रकारैः सह अनौपचारिकवार्तालापेन विपक्षनेता हिमाचलप्रदेशम् आगत्य आपदाप्रभावितक्षेत्राणां निरीक्षणं कर्तुं प्रधानमन्त्रिणं नरेन्द्रमोदिनं प्रति आभारं प्रकटितवान्। सः अवदत् यत्, अस्माकं कष्टसमये अस्माकं मध्ये आगत्य, अस्माभिः सह स्थित्वा, अस्माकं दुःखं च सहभागं कर्तुं सः सम्पूर्णस्य हिमाचलप्रदेशस्य पक्षतः प्रधानमन्त्रिणः कृतज्ञः अस्ति। जयरामठाकुरः अवदत् यत् सः हिमाचले कृतायाः हानिविषये प्रधानमन्त्रिणं सूचयिष्यति येन हिमाचलप्रदेशः अधिकतमं साहाय्यं प्राप्तुं शक्नोति। आपत्काले आश्रम- उद्धारकार्यं कर्तुं एनडीआरएफ, सेना, वायुसेना-कर्मचारिणः प्रदातुं प्रधानमन्त्रिणः अपि धन्यवादं दत्तवान्। अस्मिन् समये विपत्त्या अस्मान् अपूर्णीयाः व्रणाः प्राप्ताः इति विपक्षनेता अवदत्। सेप्टेम्बरमासे मानसूनः पुनः आगच्छति, परन्तु

अस्मिन् समये प्रचण्डवृष्टिः, भूस्खलनं, मेघविस्फोटः च अद्यापि न स्थगिताः, येन हिमाचलप्रदेशस्य महती प्राणहानिः, धनस्य च हानिः भवति एताः घटनाः पुनः पुनः भवन्ति, अस्य कारणानि ज्ञात्वा तदनुसारं निवारणस्य योजनां कर्तुं आवश्यकता वर्तते। अस्माभिः पूर्वमेव केन्द्रस्य पुरतः एतत् उत्पापितं आसीत्। आपदाम् अध्ययनार्थं गृहमन्त्रिणा बहुक्षेत्रीयदलानि अपि निर्मिताणि सन्ति। यस्मिन् विभिन्नविभागसम्बद्धाः विषयविशेषज्ञाः आसन्।

३० जूनमासस्य सा कृष्णरात्रिः

जयरामठाकुरः अवदत् यत् जूनमासस्य ३० दिनाङ्के रात्रौ यदा मानसूनस्य आरम्भः एव आसीत् तदा मण्डीमण्डले बहु विनाशः अभवत्। एकस्मिन् दिने ४२ जनाः प्राणान् त्यक्त्वा सहस्राणि जनाः निराश्रयाः अभवन्। अधुना सितम्बरमासे अपि राज्यस्य प्रत्येकं कोणात् विनाशस्य चित्राणि आगच्छन्ति। मणि महेशयात्रायां वर्षाकारणात् १५००० तः अधिकाः जनाः अटन्ति स्म। सेनायाः चिन्क-चक्रविमानेन सहस्राणि जनाः उद्धारिताः। पर्यटनस्य दृष्ट्या येषु क्षेत्रेषु श्रेष्ठं मन्यते स्म, तेषु विनाशस्य कारणेन व्यापारः पूर्णतया स्थगितः अस्ति। आपदः हृदयविदारकचित्रं दृष्ट्वा पर्यटकाः अपि हिमाचलं परिहरन्ति। यस्य कारणेन सम्पूर्णस्य राज्यस्य अर्थव्यवस्था पर्यटन-उद्योगेन सह सम्बद्धाः जनाः च प्रभाविताः

भवन्ति। एकतः राज्यस्य आपदाकारणात् सहस्रकोटिरुप्यकाणां आधारभूतसंरचनायां हानिः भवति, अपरतः आयस्य स्रोतांसि अपि निरुद्धाणि भवन्ति।

बहिः सेबफलानि प्रेषयितुम् एकम् आह्वानं वर्तते

जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् हिमाचलप्रदेशस्य जनानां कृते आयस्य प्रमुखः स्रोतः उद्यानसंस्कारः कृषिजन्यपदार्थः च अस्ति। जनानां सेबफलानि पूर्णतया सज्जानि भवन्ति, तानि उद्भूतस्य विपणीं प्रति प्रेषयितुं आवश्यकं भवति, परन्तु मार्गाः पिहिताः सन्ति। वाहनानि चालयितुं न शक्नुवन्ति। अतः जनाः स्वसेबफलानि विपणीं प्रति नेतुम् न शक्नुवन्ति। भाण्डारगृहेषु वाहनेषु च जनानां सेबफलानि विनष्टाणि भवन्ति। सहस्रकोटिरुप्यकाणां सेबस्य अर्थव्यवस्था पूर्णविनाशस्य मार्गे अस्ति। सर्वकारेण यथाशीघ्रं मार्गाणां पुनर्स्थापनं कर्तव्यं भविष्यति, अन्यथा क्षेत्रे कोटिरुप्यकाणां सेबानां अपव्ययः भविष्यति। एषः दुःखदघटनायाः भारं वहन्तः उद्यानपालकानां कृते द्विगुणः आघातः भविष्यति। तथैव आपदाग्रस्तक्षेत्रे अपि विपणीं गमनस्य अभावात् शाकानि नश्यन्ति, कृषकाणां प्रतिदिनं कोटिरुप्यकाणां हानिः भवति।

क्रमशः तृतीये पृष्ठे

हिमाचलं "पूर्णसाक्षरराज्यम्" घोषितम्, मुख्यमंत्रिणा सुखुना कृता घोषणा

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। शिक्षाक्षेत्रे अपूर्वा सफलतां प्राप्य हिमाचलप्रदेशः अद्य पूर्णसाक्षरराज्यसूची स्वनामप्राप्तेः पराक्रमं प्राप्तवान्। अन्ताराष्ट्रीयसाक्षरता दिवसस्य अवसरे शिमलानगरे आयोजितस्य 'पूर्णसाक्षर-हिमाचलसमारोहः उल्लासमेला- २०२५' चेत्यस्य अवसरे मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखः सोमवासरे हिमाचलप्रदेशं 'पूर्णसाक्षरराज्यम्' इति घोषितवान्। अस्य कार्यक्रमस्य आयोजनं विद्यालयीयशिक्षानिदेशालयेन कृतम्। अस्मिन् अवसरे मुख्यमन्त्री राज्यस्य जनान् 'पूर्णसाक्षरराज्यम्' इति अभिनन्दनं कृत्वा निर्धारितसमयसीमायाः पूर्वमेव एतत् पराक्रमं प्राप्तुं राज्यं सफलं जातम् इति अवदत्। अशिक्षितां पूर्णसाक्षरपर्यन्तं यात्रा आह्वानैः परिपूर्णा अभवत् इति सः अवदत्। हिमाचलप्रदेशः गुणात्मकशिक्षाप्रदानस्य लक्ष्यं कृत्वा निरन्तरं अग्रे गच्छति। सः अवदत् यत् कालेन सह शिक्षायाः महत्त्वं निर्वहयितुम् आधुनिकयुगानुसारं शिक्षाव्यवस्थायां परिवर्तनम् आनेतुम् आवश्यकम्। यदि हिमाचलं पूर्णतया साक्षरं राज्यं तथा च प्रत्येकस्मिन् स्तरे शिक्षाक्षेत्रे अग्रणीरूपेण तिष्ठेत् तर्हि अस्मिन् क्षेत्रे निरन्तरं परिष्कारः करणीयः भविष्यति। राज्यसर्वकारेण शिक्षाक्षेत्रे कृतानां परिष्काराणां फलस्वरूपं हिमाचले साक्षरता ९९.३० प्रतिशतं यावत् अभवत्, यत् ९५ प्रतिशतस्य राष्ट्रियस्तरात् बहु अधिकम् अस्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् अस्माकं सर्वकारेण शिक्षाक्षेत्रे विविधक्षमतासु दोषाः ज्ञात्वा तानि दूरीकर्तुं सार्थकानि पदानि स्वीकृतानि। सम्प्रति छात्र-शिक्षक-अनुपातस्य दृष्ट्या एतत् राज्यं देशे प्रथमस्थाने अस्ति। आगामिषु वर्षेषु शिक्षाक्षेत्रे बहूनि सकारात्मकपरिवर्तनानि आनीयिष्यन्ते इति सः अवदत्। सर्वकारीयशिक्षणसंस्थाः उत्तमसंस्थासु परिणमयिष्यन्ति। अस्माकं सर्वकारः गुणवत्तापूर्णशिक्षायां केन्द्रितः अस्ति। परिवर्तनस्य मार्गे अग्रे गच्छन्तः वयं राज्ये विश्वस्तरीयाः शैक्षणिकसंस्थाः विकसितुं प्रयत्नशीलाः स्मः। मुख्यमन्त्री पूर्णसाक्षरराज्यस्य दृष्टिं प्रति योगदानं दत्तवन्तः अधिकारिणः, स्वयंसेवकाः,

नवसाक्षराः च सम्मानिताः। उल्लासकार्यक्रमस्य अन्तर्गतम् आयोजितां प्रदर्शनीम् अपि सः अवलोकितवान्। शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः अवदत् यत् अद्य हिमाचलस्य इतिहासस्य स्वर्णिमाध्यायः इति स्मर्यते। देशस्य स्वातन्त्र्यप्राप्तेः अनन्तरं हिमाचलं शिक्षाक्षेत्रे प्रायः अन्तिमस्थाने आसीत्। राज्यस्य सर्वे सर्वकाराः स्वकार्यकाले ज्ञानज्वालाम् जीवितं कृतवन्तः। राज्ये शिक्षायात्रा प्रायः ७ प्रतिशतं साक्षरतादरेण आरब्धा। वयं गर्विताः स्मः यत् अद्य हिमाचलं सम्पूर्णं भारते पूर्णसाक्षरराज्यवर्गे स्वस्थानं स्थापयितुं सफलः अभवत्। राज्यसर्वकारेण शिक्षाक्षेत्रं सुदृढं कर्तुं दृढेच्छया अनेके कठिननिर्णयाः कृताः। राज्ये छात्रानां त्यक्तुं दारः अधुना प्रायः शून्यं प्राप्तवान् अस्ति। सः वर्तमानसर्वकारेण शिक्षाक्षेत्रे कृतानां नूतनानां उपक्रमानाम् विषये विस्तृतां सूचनां दत्तवान्। पूर्णसाक्षरराज्यस्य लक्ष्यं प्राप्तुं योगदानं दत्तवन्तः जनान् प्रति कृतज्ञतां प्रकटयन् अभिनन्दनं च अकरोत्। केन्द्रीय शिक्षासचिवः संजयकुमारः हिमाचलस्य एतत् पराक्रमं विडियो सन्देशद्वारा अभिनन्दनं कृतवान्। नवसाक्षराणां कौशलाधारित- शिक्षाप्रदानस्य विषये सः बलं दत्तवान्। मुख्यमन्त्रिणः अन्येषां च गणमान्यजनानाम् स्वागतं कुर्वन् शिक्षासचिवः राकेशकंवरः अवदत् यत् पूर्णसाक्षरराज्यस्य स्थितिं प्राप्तुं हिमाचलेन विविधपरिमाणान्तरेण उपलब्धयः प्राप्ताः। सः अवदत् यत् आगामिसमये शिक्षाक्षेत्रे विविधाः क्षमताः वर्धिताः भविष्यन्ति येन भविष्ये आह्वानानां दृढतया सम्मुखीकरणं कर्तुं शक्यते। निदेशकः विद्यालयीयः शिक्षा आशीषः कोहली उल्लासमेलापकस्य विषये विस्तृतां सूचनाम् अददत् उल्लास-कार्यक्रमस्य अन्तर्गतं 'जन- जन- साक्षरः' इति आदर्शवाक्येन कार्यं कुर्वन् राज्ये अनेके महत्वाकांक्षिणः कार्यक्रमाः सफलतया कार्यान्विताः इति उक्तवान्। अस्मिन् अवसरे स्वयंसेविकाः शिक्षकाः नवसाक्षराः च स्वस्य अनुभवान् प्रकटितवन्तः। विगतत्रिदशकाधिकेषु राज्यस्य पूर्णसाक्षरतायात्रायां महिलामण्डलानि, युवकमण्डलानि, अराजकीसंस्थाः, स्वयंसेवकाः च अमूल्यं योगदानं दत्तवन्तः।

कांगड़ावार्ता:

प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः
धर्मशालायात्रा हिमाचलाय
महत्त्वपूर्णा अस्ति- शान्ताकुमारः

हिमसंस्कृतवार्ता:- पालमपुरम्। पूर्वमुख्यमन्त्री पूर्वकेन्द्रीयमन्त्री च शान्ताकुमारः अवदत् यत् अद्यतनस्य भयानकविपदासमये अधुना प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनः धर्मशालायात्रा अतीव महत्त्वपूर्णा अस्ति। सः स्वस्य द्वितीयगृहस्य हिमाचलस्य विषये जिज्ञासार्थं कार्यक्रमं कृतवान्, यस्य कृते सः प्रधानमन्त्रिणे बहु धन्यवादं ददाति। सः अवदत् यत् जी.एस.टी. अस्य सरलीकरणेन अस्याम् आपदि भारतस्य जनैः बहु संबलं प्राप्तं बहूनि आवश्यकानि वस्तूनि अल्पमूल्यानि जातानि। एतदर्थं सः अरुणजेटली इत्यस्मै सर्वाधिकम् अभिनन्दनं श्रद्धांजलिञ्च दत्तवान्। सः अवदत् यत् सम्पूर्णं देशं जीएसटी-प्रवर्तनार्थं निरन्तरं कठिनसङ्घर्षः अभवत् इति सः स्मर्यते। अरुणजेटली इत्यस्य विरोधः अनेकेषां राज्यानां विशेषतः विपक्षशासितराज्यानां च पक्षतः कृतः, अरुणजेटली इत्यनेन एकवारं न अपि तु अनेकवारं भिन्नराज्यानां सभाः कृताः, भारतं च अतीव उत्तमं करव्यवस्थां जीएसटी दत्तम्। साक्षरताप्रदानार्थं मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखं हिमाचलसर्वकारं च अभिनन्दनं कृतवान्। हिमाचलजनाः अपि अभिनन्दनानि अर्हन्ति तथा च पूर्णसाक्षरतायां प्रयत्नाः कृतवन्तः हिमाचलस्य पूर्वसर्वकाराः अपि अभिनन्दनानि अर्हन्ति।

राज्यसर्वकारः आश्रयस्य नाम्ना औपचारिकतां कुर्वन् अस्ति

जयरामठाकुरः अवदत् यत् आपदासमये तत्कालं आश्रयं दातुं कार्यं राज्यसर्वकारस्य दायित्वं भवति, परन्तु राज्यसर्वकारः केवलं आश्रयस्य नामधेयेन औपचारिकतां कुर्वन् अस्ति। आपदासमये सर्वकारेण आश्रयं दातव्यं किन्तु काङ्ग्रेससर्वकारः राजनैतिकवक्तव्यं ददाति। यत्र युद्धपदे कार्यं कर्तव्यं तत्र सर्वकारः नाममात्रं कार्यं कुर्वन् अस्ति। अस्य कारणात् जनानां कृषि-उद्यान-उत्पादाः अपव्ययिताः भवन्ति स्म। ये मार्गाः एकदिनद्वयेन वा यन्त्रद्वयेन उद्घाटयितुं शक्यन्ते ते सार्धैकमासपर्यन्तं पिहिताः आसन्। जनाः दानं संग्रह्य स्वमार्गांन् उद्घाटितवन्तः। केन्द्रसर्वकारेण आपदा-आश्रयार्थं हिमाचलप्रदेशाय विविधवस्तूनि ५१५० कोटिरूप्यकाणां आर्थिकसहायता दत्ता अस्ति। अधुनैव विधानसभासत्रे वयं ज्ञातवन्तः यत् सर्वकारेण आपदापीडितानां जनानां कृते केवलं ३०० कोटिरूप्यकाणि एव दत्तानि। सर्वकारस्य एतेभ्यः कार्येभ्यः अवगन्तुं शक्यते यत् अयं सर्वकारः आपदाग्रस्तानां जनानां साहाय्यस्य विषये कियत् गम्भीरः अस्ति।

हिमसंस्कृतवार्ता: डॉ विमलेश झा भागलपुर,बिहार

अनन्तपूजाव्रतमीमांसा

(पर्वविशेषः) भारतीयसंस्कृतौ अनन्तपूजायाः विशिष्टं महत्त्वं विद्यते। प्रतिवर्षं भाद्रपदमासस्य शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां तिथौ अनन्तपूजायाःजनैः आयोजनं क्रियते। अनन्तदेवः विष्णुतत्त्वस्य प्रतीकः, स च सर्वलोकानाम् आधारभूतं सनातनतत्त्वं बोधयति। अनन्तपूजया जीवने अनन्तफलानि, अखण्डसौख्यम्, धर्माज्जनम्, आयुष्यवृद्धिः, ऐश्वर्यं च प्राप्यते। सर्वप्रथमम् अत्र अनन्तशब्दस्य अर्थं यदि वयं पश्यामःतर्हि "न अन्तः अनन्तः" इति। यस्य कदापि अन्तो न भवति अत्र अनन्तः नाम विष्णोः यः सर्वलोकान् धारयति। विष्णुः अनन्तशक्त्यां शेषनागे उपविश्य जगत्सृष्टेः पालनं करोति। महाभारते अनन्तव्रतस्य कथा प्रसिद्धा वर्तते। धर्मराजयुधिष्ठिरः द्यूतक्रीडायां स्वपराजयं स्वीकृत्य राज्यं त्यक्त्वा भ्रातृभिः भार्यया सह वनवासं जगाम। वनवासकाले दारिद्र्येण, दुःखेन च पीडितः सः श्रीकृष्णं प्रार्थितवान्। श्रीकृष्णः तस्मै अनन्तव्रतस्य माहात्म्यं अकथयत्। तेन उक्तं - "यः मानवः भक्त्या अनन्तं पूजयति, तस्य सर्वपापानि नश्यन्ति, सौख्यम्, समृद्धिः, आरोग्यं च वर्धते।" युधिष्ठिरः अनन्तचतुर्दश्याः व्रतं कृत्वा पुनः राज्यं, ऐश्वर्यं च प्राप्तवान्। अनन्तपूजायाः सामान्यरूपेण विधानम् अस्ति यत् जनाः स्नानं कृत्वा, शुद्धवस्त्राणि धृत्वा, देवालये वा गृहे एव मण्डपं सज्जयित्वा पूजास्थानस्य निर्माणं कुर्वन्ति। श्रीविष्णोः अनन्तरूपेण शालिग्रामं, शेषनागं वा पूजयन्ति। अनन्तव्रतकथां श्रुत्वा व्रती आत्मसमर्पणं करोति। व्रतानन्तरं ब्राह्मणाय दानं

दीयते। अनन्तसूत्रं रक्षाबन्धनरूपेण गण्यते। सूत्रस्य चतुर्दशग्रन्थयः धर्मस्य चतुर्दशमार्गान् स्मारयन्ति। एतेषु ग्रन्थेषु सत्यं, अहिंसा, दया, दानं, तपः, शौचं, शमः, दमः, श्रद्धा, मैत्री, क्षमा, आत्मसंयमः, विद्या, भक्ति इत्यादयः गुणाः समाहिताः भवन्ति। सूत्रधारणेन मानवः आत्मनं धर्ममार्गं नियोजयति। स्त्रियः दक्षिणबाहौ पुरुषाः वामबाहौ च अनन्तसूत्रधारणं कुर्वन्ति। अनन्तपूजा केवलं लौकिकफलप्रदायिनी नास्ति, अपितु आध्यात्मिकदृष्ट्या अपि गभीरं तत्त्वं वहति। यथा ईश्वरः सर्वव्यापी, अनन्तः च। तस्य अनन्तशक्तेः स्मरणेन मनः स्थिरं भवति। युधिष्ठिरस्य कथाएं श्रुत्वा जनाः शिक्षां प्राप्तुं उन् शक्नुवन्ति यत् धर्मत्यागेन दुःखं, धर्मपालनेन च सुखं प्राप्यते। भारतीयसमाजे अनन्तपूजा परिवारस्य ऐक्यं, समरसतां च बोधयति। स्त्रीपुरुषौ उभौ अनन्तसूत्रं धारयतः। तयोःसमानप्रयत्नेन गृहजीवनं सुखमयं भवति। एषा पूजा कृषकानां, व्यवसायिनां च कृते महत्त्वपूर्णा यतः ते धनधान्यसमृद्धिं, व्यवसायसफलतां च कामयन्ते। अनन्तपूजायाः धार्मिकफलानि शास्त्रेषु निर्दिष्टानि सन्ति। यथा पूजा सर्वदुःखनाशिका, आयु-आरोग्य-ऐश्वर्यवर्धिनी, अकालमृत्यु रक्षिणी, मोक्षदायिनी च अस्ति। आधुनिकयुगे जनानां कृते एषा पूजा मानसिकशान्तिं, आध्यात्मिकसन्तुलनं च ददाति। अत्र वयं वक्तुं शक्नुमः यत् अनन्तपूजा न केवलं एकं धार्मिककर्म, अपि तु जीवनमार्गस्य दर्शनम् अस्ति। अतः सर्वैः अनन्तपूजा आचरणीया। अन्ते च- अनन्तसंसार महासमुद्रे मग्नान् समभ्युद्धर वासुदेव। अनन्तरूपे, विनियोजयस्व, ह्यनन्तरूपाय नमो नमस्तुते!

अद्यारभ्य भविष्यति एशियाकप २०२५ इत्यस्याः क्रिकेट् प्रतियोगितायाः शुभारम्भः

हिमसंस्कृतवार्ता, शास्त्री अधरः। एशियाकप २०२५ क्रिकेट् प्रतियोगितायाः प्रशंसकाः उत्सुकतापूर्वकं प्रतीक्षन्ते। अस्य स्पर्धायाः कार्यक्रमः प्रकाशितः अस्ति। अस्मिन् समये संयुक्त अरब अमीरात् (UAE) मध्ये ९ सितम्बर तः २८ सितम्बर २०२५ पर्यन्तं टी-२० प्रारूपेण प्रतियोगिता भविष्यति। आयोजकनगराणि दुबई, अबुधाबी च सन्ति, यत्र भारत, पाकिस्तान, श्रीलङ्का, बाङ्गलादेश, अफगानिस्तान, यूएई, ओमान, हाङ्गकाङ्ग च कुलम् ८ दलाः स्पर्धां करिष्यन्ति। क - समूहे भारत, पाकिस्तान, यूएई, ओमान, ख-समूहे च श्रीलङ्का, बाङ्गलादेशः, अफगानिस्तानः, हाङ्गकाङ्गः च सन्ति। बृहत्तमः मेलः भारत-पाकिस्तान-विरुद्धः भविष्यति, यः १४ सेप्टेम्बर दिनाङ्के दुबई-क्रीडाङ्गणे भविष्यति। सुपर ४ राउण्ड् २० तः २७ सेप्टेम्बर पर्यन्तं भविष्यति, अन्तिमपक्षः २८ सेप्टेम्बर दिनाङ्के दुबईनगरे भविष्यति। टी-२० विश्वकप २०२६ इत्यस्य सज्जतायाः दृष्ट्या अपि एषा स्पर्धा महत्त्वपूर्णा इति मन्यते।

"लौकिकन्यायकोशः" "अग्निशिखान्यायः"

अग्नेः शिखा उर्ध्वं गच्छति इति स्वाभाविकम्। तथैव आत्मनः अपि उर्ध्वगमनम् अस्ति इति केषाञ्चन जैनदार्शनिकानां मतम्। सर्वदर्शनसंग्रहनामके ग्रन्थे एतादृश्याः ऊर्ध्वगतेः विषये चतुर्णां न्यायानाम् उल्लेखः उपलभ्यते। एते न्यायाः सर्वे अपि स्वाभाविकतायाः उदाहरणरूपाः।

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर पुणे / महाराष्ट्रम्

अध्येता इत्यस्य अद्यतन-संवादः-

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने 'अध्येता' इत्यस्य वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।
काव्या- नन्दिनि, शोभनमिदं यत् भारत-यूरोपीयसंघयोः सघन-सम्बन्ध-वर्धनार्थं द्वौ मन्त्रीय-पर्यटनौ, मुक्त-व्यापार-संवादौ च अस्मिन् सप्ताहे भविष्यतः। एतद् भारतीय-अर्थव्यवस्थां सुदृढं करिष्यतीति मम विश्वासः।
नन्दिनी- काव्ये, भारत-यूरोपीयसंघयोः सम्बन्ध-प्रगाढतायाः वार्ता तु शुभकरी। परं, मुम्बईनगरे द्वाविंशति-स्तरीय-आवास-भवने अग्निज्वाला प्रवृत्ता। एकः मृतः बहवः च आहताः। एतद् दुःखदं वर्तते।
काव्या- नन्दिनि, मुम्बई-अग्निकाण्डस्य वार्ता तु शोचनीया। तत्रत्येभ्यः पीडितेभ्यः मम सान्त्वना। परं, पश्य, प्रधानमन्त्री मोदी-महाशयः पक्षस्य कार्यशालायां पङ्क्तौ अन्तिमे स्थाने उपविष्टवान् अभूत्। सः 'प्रत्येकः

कार्यकर्ता' इति सन्देशं दत्तवान् अस्ति।
नन्दिनी- काव्ये, प्रधानमन्त्रिणः सरलता प्रशंसनीया। परं, इतः परं किञ्चित् भिन्नं पश्यामः। 'विश्वसनीय-स्रोतसां' माध्यमेन ज्ञातमस्ति यत् भारतीय-अर्थव्यवस्था-मन्त्री अद्य 'जी-२०' शिखर-सम्मेलने भागं ग्रहीष्यति। अत्र 'वित्तीय-समावेशन' विषये चर्चा भविष्यति।
काव्या- नन्दिनि, वित्त-मन्त्रिणः 'जी-२०' मध्ये भागग्रहणम् 'वित्तीय-समावेशन' चर्चा च देशाय महत्त्वपूर्णम्। परं, पश्य, पश्चिमबङ्गे तूणमूल-काङ्ग्रेस-पक्षस्य विधायकः भाजपा-नेतारं प्रति 'आम्ल-आक्रमण'स्य भयम् प्रदर्शितवान्। एतद् राजनीति-क्षेत्रे दुर्भाग्यपूर्णं हिंसकं च कृत्यम् अस्ति।
नन्दिनी- काव्ये, राजनैतिक-क्षेत्रे एतादृशी हिंसा-भर्त्सना तु शोचनीया। परम्, इतः परम् अन्यत् किञ्चित् चिन्ताजनकं वृत्तम् अस्ति यत् मुम्बई-विमानपतनेन, नायर-चिकित्सालयेन च

'विस्फोटनस्य भर्त्सना' प्राप्ता, चतुस्त्रिंशत् 'मानव-विस्फोटक'-सन्देशानन्तरम्। एतद् सुरक्षा-दृष्ट्या महती समस्या अस्ति।
काव्या- नन्दिनि, मुम्बईनगरे एतादृशी विस्फोटन-भर्त्सना तु सर्वथा अनुचित्। परम्, अन्यत्र प्राकृतिक-विपत्तिः आगता। उत्तरकाशी-नगरे मेघ-विस्फोटः जातः, येन गृहाणि नष्टानि, उद्धार-कार्याणि च प्रचलन्ति। एतद् अतीव दुःखदम्।
नन्दिनी- आम् काव्ये, उत्तरकाशी-नगरस्य प्राकृतिक-विपत्तिः अतीव कष्टदायिका। तत्रत्यानां जनानां कृते वयं प्रार्थनां कुर्मः। अद्यतनस्य वार्ता-कार्यक्रमस्य समयः अत्रैव समाप्तः। धन्यवादाः काव्ये। पुनः श्वः मेलिष्यामः।
काव्या- धन्यवादाः नन्दिनि। श्वः मेलिष्यामः।

ईदरा-धीरजः हैदराबादः

हिमसंस्कृतवार्ता: